

איזרות ומגיד ממעורבות

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

השפע נמשך לעולם

על ידי הצדיק שעושה עצמו לאין

במאמר זה, מבאר רבינו את עניינם של שלש עשרה מידות הרחמים, הנמשכים לעולם על ידי הצדיקים, ביסוד ה'איין', שעל ידו דווקא נמשכת אלקותו יתברך לעולם, והשגת האלקות הנמשכת ויורדת לעולם, יורדת דווקא על ידי הצדיקים ומחשבותיהם, שהם מחזיקים עצמם ל'איין', ומשתוקקים ביותר לקבל את אור השם יתברך, ואז על ידיהם נמשך האור לעולם.

ויסוד הענין הוא שהקב"ה אוהב את בניו ישראל אהבה רבה - אהבת אין סוף, ואמנם בכדי שיוכלו להשיג אלקותו יתברך, מוכרח אור ה' לצמצם עצמו כפי השגות השכלים של הצדיקים, והמשכה זו היא בתנאי שהצדיק מחזיק את עצמו לאפס ואין, ועל ידי זה הקב"ה מצמצם את עצמו כאב המשפיל את שכלו וחכמתו לפי המדריגה שבנו יכול להשיגו ולהבינו.

וענין זה מתבטא בפועל בשלש עשרה מידות הרחמים, שהם השורש, התחילה והפתיחה של גילוי האלקות משורש הכל אל העולם הזה, והם נקראים 'שלש עשרה בריתות' מכיון שהם הברית והקשר בין אין סוף יתברך לעולמות התחתונים. והפעולה של שלש עשרה מידות הרחמים הוא בפועל על ידי הצדיקים שאוחזים בהם ודבקים בהם, ועל ידי זה נעשים הם עצמם בבחינת שלש עשרה בריתות, דהיינו שלש עשרה הצינורות להמשכת אלקותו יתברך אל העולם.

וכוונה זאת היא בבחינת אהרן - שושבינא דמטרוניתא, המקשר את כל העולמות על ידי עבודת הקרבנות והקטורת, ומבאר המגיד, שבהקרבנות הקרבנות בזמן שהיה בית המקדש, היה נחת רוח לפניו יתברך שמו מכוח ההתלהבות והחשקות שבא לידי פועל בהקרבנות הקרבנות, ועכשיו שאין לנו בית המקדש, אנו עושים נחת רוח להש"ת על ידי האהבה והיראה והרצון, שחשוב לפניו כאכילת הקרבנות ממש, כמו שנאמר (ויקרא א ט) 'אשה ריח ניחוח לה', ואמרו רבותינו ז"ל (ספרי פנחס סימן קמג) שאמרתיו ונעשה רצוני, וכן ענין הקטורת לשון התקשרות, שהוא עליית הנפש והתקשרות להשם יתברך.

וסדר העבודה של אהרן הכהן, שעל ידו זכה להגיע למדריגה זאת לעבוד את ה' באהבה רבה, ועל ידה זכה להמשיך את שלש עשרה מידות הרחמים, מפורש בדרך רמז במשנת איזהו מקומן (זבחים פרק ה משנה ג) 'עלה בכבש ופנה לסובב', שבה מרומזים ארבעה שלבים בעבודת ה', שהם קרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית, וכפי שמבואר בזוהר הקדוש (ויקרא קכ).

ומאמר זה שמבואר כאן, מיוסד על פי דברי הזוהר הקדוש האמורים, כמו שהעיד תלמידו של רבינו, הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע ששמע מפיו. המאמר גם מוזכר באופן דומה בכמה מספרי תלמידי רבינו, בכמה אופנים. וכולם מיוסדים על היסוד הגדול ששגור בדברי המגיד, שעל ידי שאדם עושה עצמו לאין, ומה, על ידי יראה אמיתית שהיא יראת הרוממות, הוא זוכה להופעת אור האהבה בדרגה הנקראת 'אהבה בתענוגים', שהיא עבודה בבחינתו של אהרן הכהן, שעליה נאמר (במדבר יח ז) 'עבודת מתנה אתן את כהונתכם'.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

נֹאמַר בְּאֵהָרֵן (במדבר יח ט) 'בְּרִית מֶלַח עוֹלָם הִיא לוֹ, הִנֵּה אֲנִי כֹתֵב וְהִקְרִי הִיא'. וְהִנֵּה יְדוּעַ (זוהר ויקרא כ). שְׂאֵהָרֵן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא דְמֵטְרוֹנִיתָא, שׁוֹשְׁבֵין הַמֶּלַךְ, כְּלוּמַר הַמְקַרֵב אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הַנִּקְרָאת כְּלָה לְהַקְב"ה, וְהוּא הַמְקַשֵּׁר הָעוֹלָמוֹת עַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַקְּרָבָנוֹת שֶׁהִיא מִלְשׁוֹן הַקְּרָבָה, שֶׁמְקַרֵב אֶת הָעוֹלָם לְשֵׁרְשׁוֹ שֶׁהוּא ה'אֵיין' עַל יְדֵי הָעֲלָאת כּוּחוֹת כָּל הַבְּרִיָּאָה אֶל שׁוֹרְשָׁהּ בְּעֲבוֹדָתוֹ, וְהַקְטָרֶת, שֶׁהוּא לְשׁוֹן קֶשֶׁר שֶׁמְקַשֵּׁר אֶת הָעוֹלָמוֹת לְהַקְב"ה שֶׁתִּשְׁרָה עֲלֵיהֶם שְׁכִינְתוֹ יִתְבַרֵךְ.

וְזֶהוּ פְרוּשׁ 'בְּרִית מֶלַח', תֵּיבַת מֶלַח הִיא לְשׁוֹן עֵרֹב, כְּמוֹ (יונה א ה) 'הַמְלָחִים' שֶׁנִּקְרָאִים כֵּן עַל שֵׁם שֶׁמְעַרְבִים הַמַּיִם בְּמִשׁוֹטִים כְּדֵי לְהַנִּיעַ הַסְפִינָה, וּפְרוּשׁ שְׂפָרַת לוֹ בְּרִית, שֶׁעַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַקְּרָבָנוֹת יִקְשֵׁר וְיַעֲרֵב, עוֹלָם, שֶׁהֵם כָּלֵל הָעוֹלָמוֹת הַנִּקְרָאִים בְּלִשׁוֹן יַחֲדֵי 'עוֹלָם' מִלְשׁוֹן הָעֵלֶם, הֵם כָּל הָעוֹלָמוֹת שֵׁישׁ בֵּהֶם מַסְכִּים הַמַּסְתִּירִים עַל אִוְרוֹ יִתְבַרֵךְ, בְּאֵין סוֹף שֶׁנִּקְרָא 'הוּא' לְשׁוֹן נִסְתָּר, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַשְּׂגָת כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא יְהִיָּה הַמְמוּצָע וְהַמְחַבֵּר וְהַמְקַשֵּׁר הָעוֹלָמוֹת זֶה בְּזֶה, כִּי לֵית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהַּ כָּלֵל אֵין שׁוּם מַחְשָׁבָה תּוֹפְסַת אֶת עֲצֻמוֹתוֹ הַקְב"ה וְאִפִּילוֹ הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים אֵין מְשִׁיגִים בְּמַהוּתוֹ שֵׁם הַשְּׂגָה, וְרַק שֶׁעַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַצַּדִּיק שֶׁמְעוֹרֵר תְּעֻנּוֹ גְדוֹל לְמַעְלָה, חִפְץ הַקְב"ה לְהַמְשִׁיךְ אִוְרוֹ לְעוֹלָמוֹת, וְנִמְשָׁךְ הָאֵרָה מֵאִוֶּר אֵין סוֹף אֶל הָעוֹלָמוֹת שֵׁיוֹכְלוּ לְהַשִּׁיגוֹהוּ וְלְהַתְדַבֵּק בּוֹ, כָּל עוֹלָם כְּפִי מַדְרִיגַתּוֹ וְכָל צַדִּיק כְּפִי הַתְקַשְׁרוֹתוֹ.

וְהִנֵּה אֲמָרוֹ בְּזוּהַר (ויחי ריט). אֵית חֶסֶד וְאֵית חֶסֶד, שֶׁהוּא רַב חֶסֶד (שְׁמוֹת לַד ו) וְנוֹצֵר חֶסֶד (שְׁמוֹת כ ו). דְּהֵיִינוּ רַב חֶסֶד הוּא הַחֶסֶד שֶׁעוֹשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ בְּלִיתִי הַתְּעוֹרְרוֹת הַתַּחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (תהלים פט ג) 'עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה', וְהִרִי קָדָם חֶסֶד לְעוֹלָם אֲף עַל פִּי שְׁלֵא הָיִי עֲדִין צַדִּיקִים וּמַזֶּה מוֹכֵרַת שֶׁהַחֶסֶד הָרֵאשׁוֹן מִתְעוֹרֵר בְּלִיתִי הַתְּעוֹרְרוֹת הַצַּדִּיקִים אֶלָּא בְּרִצּוֹן הַפֶּשׁוּט שֶׁרָצָה הַקְב"ה בְּבִרְיַאת הָעוֹלָמוֹת, נֹצֵר חֶסֶד הוּא חֶסֶד שֶׁעוֹשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבַרֵךְ עַל יְדֵי הַצַּדִּיקִים, וְזֶהוּ (שְׁמוֹת לַד ו-ז) 'אֵל רַחוּם וְחַנוּן... וְרַב חֶסֶד - וּמִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ 'נֹצֵר חֶסֶד לְאֶלְפִים', פְּרוּשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹצֵר חֶסֶד בְּשִׁבְלֵי הַצַּדִּיקִים הַנִּקְרָאִים אֶלְפִים שֶׁרֹצִים לְלַמּוֹד עֲבוֹדָתוֹ, אֶלְף לְשׁוֹן לִימּוּד, שֶׁהֵם אֶלְף חֶסֶד אֶלְף בִּינָה, שֶׁמְדַבְּקִים אֶת עֲצָמָם לְהַקְב"ה בְּסִפְרִיּוֹת הַחֲכָמָה וְהַבִּינָה, שֶׁהֵם הַשְּׂגָת הִירָאָה וְדַבְּקוּת הָאֵהָבָה.

וְהִנֵּה הַחֲלוּק שֵׁישׁ בֵּין מִידַת רַב חֶסֶד לְחֶסֶד הַנּוֹצֵר שֶׁהוּא 'נוֹצֵר חֶסֶד' הַנִּקְרָא 'מִזֵּל', הוּא כִּי הַרְבַּ חֶסֶד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לְמַעַנּוֹ בְּשִׁבְלֵי קִיּוּם הָעוֹלָם, כְּדָרְכּוֹ לְהִטִּיב לְבְרוּאָיו, הוּא חֶסֶד גְּדוֹל וְרַב מְאֹד לְהַגְדִּיל חֶסְדּוֹ עִם בְּרִיּוֹתָיו, דְּהֵיִינוּ שֶׁהוּא גְּדוֹל וְרַב יוֹתֵר מִקִּיּוּם הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהוּא נִמְשָׁךְ מִרְצוֹנוֹ לְהִטִּיב לְבְרִיּוֹתָיו, וְרִצּוֹן זֶה הוּא אֵין סוֹף וְאֵינוֹ תְלוּי וּמוֹגְבֵל בְּמַעֲשֵׂי הַתַּחְתּוֹנִים, וּמַהוּת הַחֶסֶד זֶה שֶׁהוּא מְצַמְצֵם שְׁכִינְתּוֹ וּמְאִיר בְּעוֹלָמוֹת כְּפִי כַח הַמְקַבְּלִים וְזֶהוּ גּוֹפָא הַחֶסֶד שֶׁמְצַמְצֵם שְׁכִינְתּוֹ לְשֵׁרוֹת עַל הָעוֹלָמוֹת כְּפִי שֵׁיוֹכְלוּ לְקַבֵּל, אִמְנֵם מִכִּיּוֹן שֶׁאֵינוֹ נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי מַעֲשֵׂי הַתַּחְתּוֹנִים הוּא רֵאשׁ וְשׁוֹרֵשׁ

